

SERVICE PUBLIC FEDERAL JUSTICE

[C - 2012/09511]

9 JANVIER 2013. — Arrêté royal modifiant l'arrêté royal du 28 septembre 2003 instituant un congé préalable à la pension en faveur de certains agents en service dans les services extérieurs de la Direction générale E^{PI} - Etablissements pénitentiaires

RAPPORT AU ROI

Sire,

Le projet d'arrêté royal que j'ai l'honneur de soumettre à la signature de Votre Majesté envisage une adaptation de l'arrêté royal du 28 septembre 2003 instituant un congé préalable à la pension en faveur de certains agents en service dans les services extérieurs de la Direction générale E^{PI} - Etablissements pénitentiaires.

L'arrêté royal du 28 septembre 2003 institue un système de congé préalable à la pension en raison du stress propre au travail des services extérieurs de la DG E^{PI}. Il était absolument nécessaire de trouver une solution pour les problèmes de stress qui découlent d'un travail très exigeant.

Les particularités de la fonction d'assistant de surveillance pénitentiaire se situent dans le cadre d'un travail dans un système continu, en shifts qui varient régulièrement, une grande surpopulation, le fait que les détenus ont de plus en plus de pathologies, un certain nombre d'événements (prises d'otage, évasions, accidents de travail, ...) qui font en sorte que le sentiment de stress est plus important que dans un simple service administratif.

Avec cet arrêté, un système de congé, de maximum 5 ans, préalable à la pension anticipée (à 60 ans) a été introduit. Dans ce système, l'agent doit être âgé d'au moins 55 ans et compter 20 ans d'ancienneté de service public admissible pour la pension. Pendant ce congé, les membres du personnel concernés bénéficient d'indemnités d'attente de 75 % de leur dernier traitement d'activité et d'un montant annuel forfaitaire de 2.000 € (lié à l'index-pivot en vigueur le 1er janvier 2004). Les agents reçoivent également un pécule de vacances, la prime copernicienne, allocation de fin d'année ainsi que l'allocation de foyer ou de résidence.

Une allocation payée au prorata des prestations fournies est prévue pour les agents restant en service.

La loi du 28 décembre 2011 portant des dispositions diverses a modifié notamment l'article 46 de la loi du 15 mai 1984 portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pensions. L'âge et les conditions pour pouvoir bénéficier d'une pension anticipée ont été modifiés. Il est donc indispensable de mettre l'arrêté du 28 septembre 2003 en concordance avec ces nouvelles dispositions légales.

Les propositions de modification sont de 2 ordres.

Le premier aspect concerne l'entrée en congé préalable. Il s'agit d'un congé de cinq ans au maximum avant l'âge pour pouvoir bénéficier de la pension anticipée. Les agents doivent compter 40, 41 ou 42 ans de services admissibles, en ce compris les 5 ans de congé, pour l'ouverture du droit à la pension anticipée. Les quinze dernières années de services doivent être prestées dans les établissements pénitentiaires dans un des grades prévus par l'arrêté. L'âge minimum pour pouvoir introduire une demande est de 55 ans en 2012 et sera progressivement, par tranche de 6 mois, amené à 57 ans en 2016.

Le deuxième aspect concerne l'octroi de l'allocation. Celle-ci ne sera plus automatique mais sera - sur demande - accordée cinq ans avant la date d'admissibilité soit à la pension anticipée soit à la pension à 65 ans.

Des mesures transitoires également sont prévues.

Discussion des articles

Le premier article du présent projet d'arrêté royal prévoit dans son premier paragraphe la possibilité d'un congé préalable à la pension sur demande, pour certains agents en service dans les services extérieurs de la Direction générale E^{PI}.

Dans le deuxième paragraphe sont fixées les conditions pour pouvoir bénéficier du congé préalable à la pension.

Les conditions concernent à la fois l'âge du demandeur et le nombre d'années de service requis pour pouvoir entrer en congé préalable soit cinq ans avant la date de l'admissibilité à la pension anticipée (en vertu de l'article 46 de la loi du 15 mai 1984 portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pensions). Une condition supplémentaire est le fait d'avoir travaillé les quinze dernières années dans un des grades qui donnent l'accès au système de congé préalable à la pension. Cette condition a été introduite pour veiller à ce qu'uniquement les agents qui ont travaillé durant une longue période dans le contexte spécifique d'une prison et qui ont été exposés à une longue période de stress

FEDERALE OVERHEIDSDIENST JUSTITIE

[C - 2012/09511]

9 JANUARI 2013. — Koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 september 2003 tot invoering van een verlof voorafgaand aan het pensioen ten gunste van sommige ambtenaren in dienst in de buitendiensten van het Directoraat-generaal E^{PI} - Penitentiaire Inrichtingen

VERSLAG AAN DE KONING

Sire,

Het ontwerp van koninklijk besluit dat ik de eer heb aan Uwe Majesteit ter ondertekening voor te leggen, beoogt een aanpassing van het koninklijk besluit van 28 september 2003 tot invoering van een verlof voorafgaand aan het pensioen ten gunste van sommige ambtenaren in dienst in de buitendiensten van het Directoraat-generaal E^{PI} - Penitentiaire Inrichtingen.

Het koninklijk besluit van 28 september 2003 voerde een systeem in van verlof voorafgaand aan pensioen en dit gelet op de stress eigen aan het werk van de buitendiensten van het DG E^{PI}. Er diende immers een oplossing gezocht te worden voor problemen van stress die voortvloeien uit een veeleisend werk.

De eigenheden van de functie van penitentiair bewakingsassistent kaderen vooral in het feit dat men werkt in een volcontinuïteitsysteem, met vaak wisselende shifts, een grote overbevolking, het feit dat gedetineerden meer en meer pathologieën hebben, een aantal gebeurtenissen (gijzelingen, ontsnappingen, arbeidsongevallen, ...) die ervoor zorgen dat het gevoel van stress groter is dan in een louter administratieve dienst.

Met dit besluit werd een systeem ingevoerd van een verlof van maximaal 5 jaar voorafgaand aan het vervroegd pensioen (op 60 jaar). Hiervoor dient men minstens 55 jaar te zijn en minstens twintig in aanmerking komende dienstjaren voor het pensioen te tellen bij de overheid. Tijdens dit verlof genieten deze personeelsleden een wachtgeld van 75 % van hun laatste activiteitswedde en een forfaitair jaarlijks bedrag van 2.000 € (gekoppeld aan het spilindexcijfer dat van kracht is op 1 januari 2004). De statutaire personeelsleden ontvangen eveneens een vakantiegeld, een copernicuspremie, een eindejaarstoelage en een haard- of standplaatstoelage.

Er wordt pro rata van de prestaties een toelage betaald aan de ambtenaren die in dienst blijven.

De wet van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen heeft in het bijzonder artikel 46 van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen gewijzigd. De leeftijd en de voorwaarden om te kunnen genieten van een vervroegd pensioen werden gewijzigd. Het is dus noodzakelijk om het koninklijk besluit van 28 september 2003 in overeenstemming te brengen met deze nieuwe wettelijke bepalingen.

De voorstellen tot wijziging hebben betrekking op 2 aspecten.

Het eerst aspect betreft de instap in het voorafgaand verlof. Het gaat om een verlof voor maximum vijf jaar voor de leeftijd om te kunnen genieten van het vervroegd pensioen. De ambtenaren dienen 40, 41 of 42 in aanmerking komende dienstjaren, waar de 5 jaar verlof zijn inbegrepen, voor een vervroegd pensioen te tellen. De laatste vijftien dienstjaren moeten werkelijk gepresteerd zijn in penitentiaire inrichtingen in één van de in het besluit genoemde graden. De minimumleeftijd om een aanvraag te kunnen indienen is 55 jaar in 2012 en zal geleidelijk, per schijf van zes maanden, 57 jaar worden in 2016.

Het tweede aspect heeft betrekking op de toekenning van de toelage. Deze zal niet langer automatisch toegekend worden, maar zal - op aanvraag - vijf jaar voor de toelaatbaarheidsdatum hetzij van het vervroegd pensioen, hetzij van het pensioen op 65 jaar toegekend worden.

Er worden tevens overgangsmaatregelen voorzien.

Bespreking van de artikelen

Het eerste artikel van het voorliggend ontwerp van koninklijk besluit voorziet in zijn eerste paragraaf de mogelijkheid van een verlof voorafgaand aan het pensioen op aanvraag, voor bepaalde ambtenaren in dienst van de buitendiensten van het Directoraat-generaal E^{PI}.

In de tweede paragraaf worden de voorwaarden bepaald om verlof voorafgaand aan pensioen te kunnen genieten.

De voorwaarden betreffen zowel de leeftijd van de aanvrager als het vereiste aantal dienstjaren om verlof voorafgaand aan pensioen te kunnen nemen, namelijk vijf jaar voor de datum waarop men in aanmerking komt voor vervroegd pensioen (overeenkomstig artikel 46 van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen). Als bijkomende voorwaarde geldt dat men de laatste vijftien jaar gewerkt moet hebben in één van de graden die toegang geven tot het systeem van het verlof voorafgaand aan pensioen. Deze voorwaarde werd ingevoerd om ervoor te zorgen dat enkel ambtenaren die gedurende een lange periode gewerkt hebben in

entrent en ligne de compte pour entrer dans le système de congé préalable à la pension. Ces quinze années de service dans une prison ont trait aussi bien aux années en tant que membre du personnel contractuel que statutaire, avec la précision que seuls les membres du personnel statutaires peuvent bénéficier du système de congé préalable à la pension.

Une exception est prévue : les agents qui ne comptent pas le nombre d'années de service requis pour bénéficier d'une pension anticipée avant 65 ans, peuvent bénéficier du congé préalable à la pension dès le premier jour du mois qui suit la date à laquelle ils atteignent 37 ans de services admissibles pour la pension et ce jusqu'à leurs 65 ans, avec un maximum de 5 ans.

L'existence de cette exception couvre les agents qui ne seront dans les conditions de droit à la pension qu'à partir de 65 ans et se justifie par le fait que, dans le système antérieur, les membres du personnel qui ne pouvaient bénéficier du congé préalable, pouvaient à tout moment demander une pension à partir de 60 ans, avec une condition d'ancienneté de 5 ans minimum, alors que dans le nouveau régime de pension, il faut pouvoir justifier d'une durée minimum de carrière exigée pour l'année souhaitée du départ à la pension, fixée à terme à 40 ans de services admissibles, sans que les particularités des fonctions exercées ne soient, elles, modifiées.

Cette mesure vise en pratique les agents qui comptabilisent 37 ans de services admissibles entre 62 et 65 ans car le régime de droit commun d'ouverture du droit à la pension nécessitera à terme une ancienneté minimale de 40 ans pour pouvoir partir à la pension à partir de 62 ans.

Un agent qui comptabiliserait ainsi 37 ans de services admissibles respectivement à 60 ou 61 ans pourra partir à la pension anticipée avant 65 ans soit respectivement à 63 ou 64 ans. Celui qui les comptabilise à partir de 62 ans ne pourra lui partir qu'à 65 ans, âge limite théorique de la pension.

Dans le troisième paragraphe du nouvel article 2, les modalités selon lesquelles une demande peut être introduite sont définies. La demande doit être introduite par envoi recommandé et cela au moins neuf mois avant le premier jour du mois au cours duquel le congé débute.

L'article 2 abroge l'article 2bis de l'arrêté originel où les grades supprimés étaient énumérés.

Un nouvel article 3 est rédigé qui fixe la durée maximale du congé à cinq ans. Il précise que la période de congé préalable à la pension est assimilée à de l'activité de service et que l'agent conserve ses titres à l'avancement dans l'échelle de traitement dont il bénéficiait avant le début du congé (§ 1er).

Le congé préalable à la pension prend fin dès que l'agent est dans les conditions pour bénéficier d'une pension anticipée avant l'âge de 65 ans (§ 2) et en tout état de cause, le congé prend fin le premier du mois qui suit celui au cours duquel l'agent atteint 65 ans. En outre, la demande de congé préalable à la pension vaut demande de pension anticipée (§ 3).

L'article 4 modifie l'article 9 de l'arrêté originel et il précise les conditions, pour obtenir l'allocation annuelle de 2.500€ par an au prorata des prestations fournies pour les agents restant en service. La demande peut être introduite 5 ans avant la date à laquelle l'agent peut bénéficier de la pension, anticipée ou non. Les 15 années de service au sein des établissements pénitentiaires ne sont pas exigées dans ce cas.

L'article 5 introduit un nouvel article 9bis qui précise les mesures transitoires.

Le premier paragraphe prévoit que les agents en congé préalable à la pension à la date au 1er janvier 2012 restent soumis aux dispositions antérieures.

Le deuxième paragraphe prévoit que les agents qui ont introduit une demande de congé avant le 1er janvier 2012 pour un congé prenant cours en 2012 restent soumis aux dispositions antérieures.

Le troisième paragraphe considère les demandes de congé introduites par les agents après le 31 décembre 2011 et qui ont été approuvées par le Ministre ou son délégué, avant le 5 mars 2012. Celles-ci restent soumises aux dispositions antérieures.

Le quatrième paragraphe garantit le maintien de l'allocation annuelle versée aux agents en service, au prorata des prestations, et qui ont atteint l'âge de 55 ans ou plus en 2012.

Le cinquième paragraphe concerne le délai de 6 mois en 2012 et 9 mois à partir du 1er janvier 2013 pour introduire la demande de congé préalable.

Le sixième paragraphe concerne les demandes pour un congé prenant cours en 2012, introduites par des agents qui n'ont pas droit à la mesure transitoire reprise à l'alinéa deux ou trois et qui, par

de spécifique context van een gevangenis en die onderworpen waren aan een langdurige periode van stress, in aanmerking komen voor dit stelsel van verlof voorafgaand aan pensioen. Deze vijftien jaar dienst in een gevangenis hebben zowel betrekking op de jaren als contractueel personeelslid als de jaren als statutair personeelslid, met dien verstande dat enkel vastbenoemde personeelsleden kunnen instappen in het systeem van verlof voorafgaand aan pensioen.

Hier geldt een uitzondering : de ambtenaren die niet het vereiste aantal dienstjaren hebben om te kunnen genieten van een vervroegd pensioen vóór 65 jaar, kunnen vanaf de eerste van de maand die volgt op de datum waarop ze 37 in aanmerking komende dienstjaren bereiken voor het pensioen, en dat tot hun 65 jaar, en maximaal 5 jaar, genieten van het verlof voorafgaand aan pensioen.

Deze uitzondering werd in het leven geroepen voor ambtenaren die pas vanaf 65 jaar aanspraak kunnen maken op een pensioen en wordt gerechtvaardigd door het feit dat, in het vorig systeem, de personeelsleden die niet konden genieten van een verlof voorafgaand aan, vanaf 60 jaar op elk moment hun pensioen konden aanvragen, met een anciënniteitsvoorwaarde van minimum van 5 jaar, daar waar in de nieuwe pensioenregeling vereist is dat men een minimumduur van de loopbaan, met name 40 in aanmerking komende dienstjaren, kan aantonen voor het jaar waarin men op pensioen wil gaan, zonder dat de bijzonderheden van de uitgeoefende functies zelf zouden gewijzigd zijn.

In de praktijk viseert deze maatregel de ambtenaren tussen 62 en 65 jaar, die 37 in aanmerking komende dienstjaren tellen doordat het gemeenschappelijk stelsel aangaande de opening van pensioenrechten op termijn minimum 40 jaar anciënniteit zal vereisen om vanaf 62 jaar op pensioen te kunnen gaan.

Wie aldus 37 in aanmerking komende dienstjaren zou tellen op respectievelijk 60 of 61 jaar zal vóór zijn 65 jaar, respectievelijk op 63 of 64-jarige leeftijd, met vervroegd pensioen kunnen. Wie dit aantal dienstjaren slechts bereikt vanaf 62 jaar zal maar kunnen vertrekken vanaf 65 jaar, de theoretische leeftijdslimiet voor het pensioen.

In de derde paragraaf van het nieuwe artikel 2 worden de modaliteiten bepaald volgens dewelke een aanvraag kan ingediend worden. De aanvraag dient per aangetekend schrijven aangevraagd te worden en dit minstens negen maanden voor de eerste dag van de maand waarin het verlof een aanvang neemt.

Artikel 2 heft artikel 2bis van het oorspronkelijke besluit op waarin de afgeschafte graden werden opgesomd.

Een nieuw artikel 3 is opgesteld dat de maximale duur van het verlof vastlegt op vijf jaar. Het verduidelijkt dat de periode van verlof voorafgaand aan pensioen gelijkgesteld wordt met dienstactiviteit en dat men zijn rechten op bevordering in de weddenschaal die men genoot voor de aanvang van het verlof behoudt (§ 1).

Het verlof voorafgaand aan pensioen eindigt van zodra de ambtenaar aan de voorwaarden voor het vervroegd pensioen voor de leeftijd van 65 jaar voldoet (§ 2) en in ieder geval neemt het verlof een einde de eerste van de maand die volgt op deze waarin de ambtenaar 65 jaar bereikt. Bovendien geldt de aanvraag voor verlof voorafgaand aan pensioen als aanvraag voor het vervroegd pensioen (§ 3).

Het artikel 4 wijzigt het artikel 9 van het oorspronkelijk besluit en verduidelijkt de voorwaarden, om de jaarlijkse toelage te ontvangen van 2.500 € prorata met de geleverde prestaties voor de ambtenaren die in dienst blijven. De aanvraag kan ingediend worden 5 jaar voor de datum waarop de ambtenaar kan genieten van het al dan niet vervroegd pensioen. De 15 jaren dienst binnen de penitentiaire inrichtingen zijn in dit geval niet vereist.

Het artikel 5 voert een nieuw artikel 9bis in dat de overgangsmaatregelen verduidelijkt.

De eerste paragraaf stelt dat de ambtenaren in verlof voorafgaand aan het pensioen op 1 januari 2012 onderworpen blijven aan de vroegere bepalingen.

De tweede paragraaf voorziet dat de ambtenaren die een verlofaanvraag hebben ingediend voor 1 januari 2012 voor een verlof dat aanvangt in de loop van 2012 onderworpen blijven aan de vroegere bepalingen.

De derde paragraaf betreft de verlofaanvragen ingediend door de ambtenaren na 31 december 2011 en die goedgekeurd zijn door de Minister of zijn afgevaardigde voor 5 maart 2012. Deze blijven onderworpen aan de vroegere bepalingen.

De vierde paragraaf waarborgt het behoud van de jaarlijkse toelage uitgekeerd aan de ambtenaren in dienst, naar rato van de prestaties en die de leeftijd van 55 jaar of meer bereikt hebben in 2012.

De vijfde paragraaf betreft de termijn van 6 maand in 2012 en 9 maand vanaf 1 januari 2013 om de aanvraag voor verlof voorafgaand in te dienen.

De zesde paragraaf betreft de aanvragen voor een verlof dat een aanvang neemt in 2012, ingediend door ambtenaren die geen aanspraak kunnen maken op de overgangsmaatregel vervat in de tweede

conséquent, ne restent pas soumis aux dispositions antérieures telles qu'elles étaient en vigueur au 1er janvier 2012. Ces demandes ne peuvent être approuvées que si le demandeur se trouve au maximum 5 ans avant la date à laquelle il remplit les conditions d'âge et de carrière pour obtenir la pension anticipée, telles qu'elles seront d'application au 1er janvier 2013. Les 15 années de service au sein des établissements pénitentiaires sont exigées dans ce cas.

Le septième paragraphe, en dérogation à l'article 3, § 2, permet sur demande et ce jusqu'au 31 décembre 2017, vu les modifications de l'âge pour entrer en congé préalable, à l'agent qui est dans les conditions pour partir à la pension anticipée à 60 ou 61 ans conformément à l'article 46 de la loi précitée du 15 mai 1984, de rester en congé préalable jusque 62 ans, avec un maximum de 5 ans.

Le huitième paragraphe, en dérogation à l'article 3, § 2, permet sur demande et ce du 1er janvier 2018 au 31 décembre 2022, vu les modifications de l'âge pour entrer en congé préalable, à l'agent qui est dans les conditions pour partir à la pension anticipée à 60 ans conformément à l'article 46 de la loi précitée du 15 mai 1984, de rester en congé préalable jusque 61 ans, avec un maximum de 5 ans.

J'ai l'honneur d'être,

Sire,

De Votre Majesté,
le très respectueux
et le très fidèle serviteur,

La Ministre de la Justice,
Mme A. TURTELBOOM
Le Ministre des Pensions,
A. DE CROO

AVIS 52.094/2 DU 22 OCTOBRE 2012

DE LA SECTION DE LEGISLATION DU CONSEIL D'ETAT

Le Conseil d'Etat, section de législation, deuxième chambre saisi par la Ministre de la Justice, le 25 septembre 2012, d'une demande d'avis, dans un délai de trente jours, sur un projet d'arrêté royal 'modifiant l'arrêté royal du 28 septembre 2003 instituant un congé préalable à la pension en faveur de certains agents en service dans les services extérieurs de la Direction générale E^{PI} - Etablissements pénitentiaires' après avoir examiné l'affaire en sa séance du 22 octobre 2012, a donné l'avis suivant :

Comme la demande d'avis est introduite sur la base de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 1°, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, tel qu'il est remplacé par la loi du 2 avril 2003, la section de législation limite son examen au fondement juridique du projet, à la compétence de l'auteur de l'acte ainsi qu'à l'accomplissement des formalités préalables, conformément à l'article 84, § 3, des lois coordonnées précitées.

Sur ces trois points, le projet appelle les observations suivantes.

Examen du projet

Observation générale

Plusieurs dispositions de l'arrêté en projet se réfèrent à l'article 46 de la loi du 15 mai 1984 'portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pension'. Il ressort de l'économie du projet et du rapport au Roi qui lui est attaché qu'il s'agit de l'article 46 tel qu'il a été remplacé par l'article 85 de la loi du 28 décembre 2011 'portant dispositions diverses', lequel est appelé à entrer en vigueur le 1er janvier 2013. Une telle précision n'apparaît cependant, de manière explicite, qu'à l'article 5, § 6, in fine, de l'arrêté en projet, tandis que les autres dispositions dudit arrêté se contentent de viser, sans plus ample détermination, l'article 46 de la loi du 15 mai 1984.

Aux fins que cette absence de détermination ne soit interprétée a contrario comme impliquant une référence à la version de l'article 46 qui demeurera en vigueur jusqu'au 1er janvier 2013, il conviendrait de revoir le projet aux fins d'y introduire un mode de référence uniforme audit article 46.

of de derde paragraaf en dus niet onderworpen blijven aan de vroegere bepalingen zoals zij van kracht waren op 1 januari 2012. Deze aanvragen kunnen slechts ingewilligd worden indien de aanvrager zich op maximum 5 jaar voor de datum bevindt waarop hij de leeftijds- en loopbaanvoorwaarden voor het verkrijgen van het vervroegd pensioen vervult, zoals deze van toepassing zullen zijn op 1 januari 2013. De 15 dienstjaren binnen de penitentiaire inrichtingen zijn in dit geval vereist.

De zevende paragraaf, in afwijking van artikel 3, § 2, geeft op aanvraag en tot 31 december 2017, gezien de wijziging van de leeftijd voor verlof voorafgaand aan pensioen, de ambtenaar die de voorwaarde vervult om op verlof voorafgaand aan pensioen te vertrekken op 60 of 61 jaar overeenkomstig artikel 46 van voormelde wet van 15 mei 1984, toestemming om in verlof voorafgaand aan pensioen te blijven tot 62 jaar, met een maximum van 5 jaar.

De achtste paragraaf, in afwijking van artikel 3, § 2, geeft op aanvraag en van 1 januari 2018 tot 31 december 2022, gezien de wijziging van de leeftijd voor verlof voorafgaand aan pensioen, de ambtenaar die de voorwaarde vervult om op verlof voorafgaand aan pensioen te vertrekken op 60 jaar overeenkomstig artikel 46 van voormelde wet van 15 mei 1984, toestemming om in verlof voorafgaand aan pensioen te blijven tot 61 jaar, met een maximum van 5 jaar.

Ik heb de eer te zijn,

Sire,

Van Uwe majesteit,
de zeer eerbiedige
en zeer getrouwe dienaar,

De Minister van Justitie,
Mevr. A. TURTELBOOM
De Minister van Pensioenen,
A. DE CROO

ADVIES 52.094/2 VAN 22 OKTOBER 2012

VAN DE AFDELING WETGEVING VAN DE RAAD VAN STATE

De Raad van State, afdeling Wetgeving, tweede kamer, op 25 september 2012 door de Minister van Justitie verzocht haar, binnen een termijn van dertig dagen van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit 'tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 september 2003 tot invoering van een verlof voorafgaand aan het pensioen ten gunste van sommige ambtenaren in dienst in de buitendiensten van het Directoraat-generaal E^{PI} - Penitentiaire Inrichtingen' heeft, nadat het ontwerp werd onderzocht in de zitting van 22 oktober 2012, het volgende advies gegeven :

Aangezien de adviesaanvraag ingediend is op basis van artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, zoals het is vervangen bij de wet van 2 april 2003, beperkt de afdeling Wetgeving overeenkomstig artikel 84, § 3, van de voornoemde gecoördineerde wetten haar onderzoek tot de rechtsgrond van het ontwerp, de bevoegdheid van de steller van de handeling en de te vervullen voorafgaande vormvereisten.

Wat deze drie punten betreft, geeft het ontwerp aanleiding tot de volgende opmerkingen.

Onderzoek van het ontwerp

Algemene opmerking

Verscheidene bepalingen van het ontwerpbesluit verwijzen naar artikel 46 van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen'. Uit de strekking van het ontwerp en uit het daarbij gevoegde verslag aan de Koning blijkt dat het gaat om artikel 46 zoals het is vervangen bij artikel 85 van de wet van 28 december 2011 'houdende diverse bepalingen', dat in werking zal treden op 1 januari 2013. Een zodanige precisering wordt evenwel uitsluitend in artikel 5, § 6, in fine, van het ontwerpbesluit uitdrukkelijk gegeven, terwijl men zich in de overige bepalingen van dat besluit ermee vergenoegt zonder nadere precisering te verwijzen naar artikel 46 van de wet van 15 mei 1984.

Om te voorkomen dat het ontbreken van deze nadere precisering a contrario aldus wordt geïnterpreteerd dat wordt verwezen naar de lezing van artikel 46 die tot 1 januari 2013 van kracht is, dient het ontwerp te worden herzien, waarbij op uniforme wijze wordt verwezen naar het genoemde artikel 46.

Observations particulières

Préambule

Les textes en projet se réfèrent à l'article 46 de la loi du 15 mai 1984 'portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pensions', remplacé par l'article 85 de la loi du 28 décembre 2011 'portant des dispositions diverses', sans toutefois que ces dispositions légales constituent, strictement parlant, un fondement juridique de l'arrêté en projet.

Il y a dès lors lieu d'omettre l'alinéa 2 ou de le présenter sous la forme d'un considérant.

Dispositif

Article 1er

L'article 2, § 2, en projet prévoit, en ses 2° et 3°, deux catégories de bénéficiaires de la mesure de congé.

La première catégorie concerne les agents réunissant les exigences d'âge mentionnées au 1° de la même disposition, dont le congé peut, au plus tôt, débuter le premier du jour du mois suivant la date à laquelle ils ont atteint le nombre d'années de service requis pour bénéficier de la pension anticipée avant l'âge de 65 ans conformément à l'article 46 de la loi du 15 mai 1984 précitée, diminué de cinq années de service.

La seconde catégorie couvre les agents qui ne répondent pas à la condition d'ancienneté requises de ceux qui émargent à la première catégorie mais peuvent exciper de 37 années de services admissibles au jour où débute leur congé.

L'article 46 de la loi du 15 mai 1984 précitée - tel qu'il sera en vigueur au 1er janvier 2013 - prévoit, en son paragraphe 1er, trois ordres d'ancienneté à savoir : 40 années (article 46, § 1er, 1°), 42 et 41 années (article 46, § 1er, 2°) auxquels le paragraphe 2 apporte des dérogations. Toutefois, aucune de ces dérogations ne fait référence à une ancienneté de 37 ans.

La section de législation s'interroge quant aux raisons qui sous-tendent cette condition de 37 années de service admissibles à la date à laquelle le congé prend court. Il conviendrait que le rapport au Roi s'explique sur ces raisons et indique en quoi cette condition, qui paraît nouvelle par rapport au régime qu'instaure la loi du 15 mai 1984, n'est pas de nature à créer des différences qui pourraient être, à défaut de motifs permettant de les objectiver, considérées comme discriminatoires au regard des articles 10 et 11 de la Constitution.

Plus généralement, par ailleurs, l'ensemble du système de congé tel qu'il est réaménagé par l'arrêté en projet devrait être mieux explicité eu égard notamment à l'article 12 (1) de la loi du 10 mai 2007 'tendant à lutter contre certaines formes de discriminations' qui, en son paragraphe 1er, précise à quelles conditions une distinction fondée sur l'âge peut être prévue, en dérogation à son article 8 (2), à savoir qu'elle doit être « objectivement et raisonnablement justifiée, par un objectif légitime, notamment par des objectifs légitimes de politique de l'emploi, du marché du travail ou tout autre objectif légitime comparable, et que les moyens de réaliser cet objectif sont appropriés et nécessaires ».

Article 5

1. Les mesures transitoires que prévoit l'article 5 se réfèrent à des conditions de dates et de délais qui ne pourront matériellement plus être satisfaites à la date d'entrée en vigueur de l'arrêté en projet puisque celui-ci n'est pas appelé à rétroagir dans le temps.

Il en va ainsi, par exemple, de la date du 5 mars 2012 prévue à l'article 5, § 3, du projet, à laquelle le ministre de la Justice ou son délégué doit avoir approuvé la demande de congé pour ceux qui ont introduit celle-ci « après le 31 décembre 2011 et au plus tôt un an avant la date du congé ». Il en va de même de l'article 5, § 5, qui requiert que la demande ait été introduite 6 mois avant le début du congé pour que celui-ci puisse encore débiter en 2012.

Si ces dispositions doivent encore trouver à s'appliquer en 2012, il y a lieu de les revoir.

2. En ce qui concerne l'article 5, § 6, du projet, le rapport au Roi précise « Le sixième paragraphe concerne les demandes pour un congé prenant cours en 2012, introduites par des agents qui n'ont pas droit à la mesure transitoire reprise à l'alinéa deux ou trois et qui, par conséquent ne restent pas soumis aux dispositions antérieures telles qu'elles étaient en vigueur au 1er janvier 2012. [...] Les 15 années de service au sein des établissements pénitentiaires ne sont pas exigées dans ce cas ».

Bijzondere opmerkingen

Aanhef

De ontwerpbevestigingen verwijzen naar artikel 46 van de wet van 15 mei 1984 'houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen', vervangen bij artikel 85 van de wet van 28 december 2011 'houdende diverse bepalingen', evenwel zonder dat deze wetsbepalingen stricto sensu een rechtsgrond verlenen aan het ontwerpbesluit.

Derhalve moet het tweede lid hetzij vervallen, hetzij de vorm van een overweging aannemen.

Dispositief

Artikel 1

Het ontworpen artikel 2, § 2, 2° en 3°, voorziet in twee categorieën van rechthebbenden op de verlofmaatregel.

De eerste categorie betreft de ambtenaren die voldoen aan de leeftijdsvereisten vermeld in punt 1° van diezelfde bepaling, van wie het verlof op zijn vroegst kan aanvragen op de eerste dag van de maand volgend op de datum waarop ze het vereiste aantal dienstjaren hebben bereikt om vóór de leeftijd van 65 jaar vervroegd te kunnen worden gepensioneerd, overeenkomstig artikel 46 van de voornoemde wet van 15 mei 1984, verminderd met vijf dienstjaren.

De tweede categorie betreft de ambtenaren die niet voldoen aan het anciënniteitsvereiste gesteld voor diegenen die onder de eerste categorie vallen maar die 37 pensioenaanspraakverlenende dienstjaren kunnen aanvoeren op de dag waarop het verlof aanvangt.

Artikel 46 van de voornoemde wet van 15 mei 1984, zoals het op 1 januari 2013 van kracht zal zijn, bepaalt in zijn paragraaf 1 drie categorieën van anciënniteit, te weten 40 dienstjaren (artikel 46, § 1, 1°), 42 en 41 dienstjaren (artikel 46, § 1, 2°), waarop paragraaf 2 afwijkingen bevat. Geen enkele van die afwijkingen betreft evenwel een anciënniteit van 37 dienstjaren.

De afdeling Wetgeving plaatst vraagtekens bij de redenen die ten grondslag liggen aan dit vereiste van 37 pensioenaanspraakverlenende dienstjaren op de dag waarop het verlof aanvangt. Het verslag aan de Koning zou de redenen ervan moeten aangeven en zou moeten aangeven dat dit vereiste, dat een nieuwheid lijkt te zijn vergeleken met de regeling ingesteld bij de wet van 15 mei 1984, geen verschillen doet ontstaan die, aangezien de motieven niet worden opgegeven op basis waarvan die verschillen kunnen worden geobjectiveerd, als discriminerend kunnen worden beschouwd in het licht van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Bovendien zou, meer in het algemeen, de volledige verloopregeling zoals ze wordt aangepast bij het ontwerpbesluit explicieter omschreven moeten worden, inzonderheid gelet op artikel 12 (1) van de wet van 10 mei 2007 'ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie', waarvan paragraaf 1 preciseert onder welke voorwaarden een onderscheid op grond van leeftijd kan worden gemaakt in afwijking van artikel 8 (2), te weten "wanneer het objectief en redelijk wordt gerechtvaardigd door een legitiem doel, met inbegrip van legitieme doelstellingen van het beleid op het terrein van de werkgelegenheid, de arbeidsmarkt of elke ander vergelijkbaar legitiem doel, en de middelen voor het bereiken van dat doel passend en noodzakelijk zijn".

Artikel 5

1. De overgangsmaatregelen vervat in artikel 5 grijpen terug naar voorwaarden inzake data en termijnen die in de praktijk onmogelijk vervuld zullen kunnen zijn op de datum van inwerkingtreding van het ontwerpbesluit, in zoverre dit besluit niet terugwerkt in de tijd.

Dit is bijvoorbeeld het geval met de datum van 5 maart 2012, bepaald in artikel 5, § 3, van het ontwerp, waarop de minister van Justitie of zijn afgevaardigde [lees : "gemachtigde"] de verlofaanvraag moet hebben goedgekeurd van degenen die ze hebben ingediend "na 31 december 2011 en ten vroegste één jaar voorafgaand aan de begindatum van het verlof". Hetzelfde geldt voor artikel 5, § 5, dat voorschrijft dat de aanvraag ten minste 6 maanden vóór de aanvang van het verlof ingediend moet worden opdat het nog in 2012 kan aanvragen.

Deze bepalingen moeten worden herzien indien het de bedoeling is dat ze in 2012 nog toepassing kunnen vinden.

2. Het verslag aan de Koning preciseert het volgende in verband met artikel 5, § 6, van het ontwerp : "De zesde paragraaf betreft de aanvragen voor een verlof dat een aanvang neemt in 2012, ingediend door ambtenaren die geen aanspraak kunnen maken op de overgangsmaatregel vervat in de tweede of de derde paragraaf en dus niet onderworpen blijven aan de vroegere bepalingen zoals zij van kracht waren op 1 januari 2012. [...] De 15 jaar dienst binnen de penitentiaire inrichtingen zijn in dit geval niet vereist. »

Or l'article 5, § 6, du projet se réfère à l'article 2, § 2, en projet, qui comporte, en son 3°, la condition de 15 années de service prestées effectivement au sein des établissements pénitentiaires; celle-ci est donc bien applicable dans le cas des bénéficiaires visés par le paragraphe 6.

Il y a lieu de lever la discordance qui apparaît ainsi entre le dispositif et le rapport au Roi. En tout état de cause, si l'auteur du projet entend faire exception à la condition des 15 années de service prestées effectivement au sein des établissements pénitentiaires pour les agents qui n'ont pas droit à la mesure transitoire, il lui appartient de justifier, dans le rapport au Roi, la différence de traitement qu'il introduirait ainsi entre les agents.

(1) Cet article transpose l'article 6, paragraphe 1er, de la Directive 2007/78/CE du 27 novembre 2000 'portant création d'un cadre général en faveur de l'égalité de traitement en matière d'emploi et de travail'.

(2) Les articles 7 et 8, §§ 1er et 2, de cette loi du 10 mai 2007 énoncent :

« Article 7. Toute distinction directe fondée sur l'un des critères protégés constitue une discrimination directe, à moins que cette distinction directe ne soit objectivement justifiée par un but légitime et que les moyens de réaliser ce but soient appropriés et nécessaires.

Article 8. § 1er. Par dérogation à l'article 7, et sans préjudice des autres dispositions du présent titre, une distinction directe fondée sur l'âge, l'orientation sexuelle, la conviction religieuse ou philosophique, ou un handicap dans les domaines visés à l'article 5, § 1er, 4°, 5°, et 7°, peut uniquement être justifiée par des exigences professionnelles essentielles et déterminantes.

§ 2. Il ne peut être question d'une exigence professionnelle essentielle et déterminante que lorsque :

- une caractéristique déterminée, liée à l'âge, l'orientation sexuelle, la conviction religieuse ou philosophique ou à un handicap est essentielle et déterminante en raison de la nature des activités professionnelles spécifiques concernées ou du contexte dans lequel celles-ci sont exécutées, et

- l'exigence repose sur un objectif légitime et est proportionnée par rapport à celui-ci ».

La chambre était composée de :

M. Y. Kreins, président de chambre;

M. P. Vandernoot et Mme M. Baguet, conseillers d'Etat;

M. S. Van Drooghenbroeck et M. J. Englebert, assessseurs;

Mme B. Vigneron, greffier.

Le rapport a été présenté par J.-L. Paquet, premier auditeur.

Le greffier,

Le Président,

B. VIGNERON

Y. KREINS

9 JANVIER 2013. — Arrêté royal modifiant l'arrêté royal du 28 septembre 2003 instituant un congé préalable à la pension en faveur de certains agents en service dans les services extérieurs de la Direction générale E^{PI} - Etablissements pénitentiaires

ALBERT II, Roi des Belges,

A tous, présents et à venir, Salut.

Vu la Constitution, les articles 37 et 107, alinéa 2,

Vu l'arrêté royal du 28 septembre 2003 instituant un congé préalable à la pension en faveur de certains agents en service dans les services extérieurs de la Direction générale E^{PI} - Etablissements pénitentiaires;

Vu l'avis de l'Inspecteur des Finances, donné le 25 avril 2012 et le 2 juillet 2012;

Vu l'accord du Ministre du Budget, donné le 16 juillet 2012;

Vu l'accord du Secrétaire d'Etat à la Fonction publique, donné le 18 juillet 2012;

Vu l'avis n° 2003A02161.002 du Conseil des Ministres, donné le 20 juillet 2012;

Vu le protocole n° 378 du 28 août 2012 du Comité de secteur III - Justice;

Vu l'avis 52.094/2 du Conseil d'Etat, donné le 22 octobre 2012, en application de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 1°, des lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973;

Artikel 5, § 6, van het ontwerp verwijst evenwel naar het ontworpen artikel 2, § 2, waarvan punt 3° als voorwaarde stelt dat 15 dienstjaren werkelijk gepresteerd moeten zijn in penitentiaire inrichtingen; deze voorwaarde geldt dus wel degelijk in het geval van de rechthebbenden bedoeld in paragraaf 6.

Het gebrek aan overeenstemming dat aldus blijkbaar bestaat tussen het dispositief en het verslag aan de Koning moet worden weggewerkt. Indien de steller van het ontwerp een uitzondering wenst te stellen op de voorwaarde van de 15 dienstjaren die ambtenaren welke geen aanspraak kunnen maken op de overgangsmaatregel werkelijk gepresteerd moeten hebben in penitentiaire inrichtingen, dient hij de verschillende behandeling die hij aldus onder de ambtenaren invoert, te verantwoorden in het verslag aan de Koning.

(1) Dit artikel voorziet in de omzetting van artikel 6, lid 1, van Richtlijn 2000/78/EG van de Raad van 27 november 2000 'tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep'.

(2) De artikelen 7 en 8, §§ 1 en 2, van deze wet van 10 mei 2007 bepalen :

« Artikel 7. Elk direct onderscheid op grond van een van de beschermde criteria vormt een directe discriminatie, tenzij dit direct onderscheid objectief wordt gerechtvaardigd door een legitiem doel en de middelen voor het bereiken van dat doel passend en noodzakelijk zijn.

Artikel 8. § 1. In afwijking van artikel 7, en onverminderd de overige bepalingen van deze titel, kan een direct onderscheid op grond van leeftijd, seksuele geaardheid, geloof of levensbeschouwing of een handicap in de in artikel 5, § 1, 4°, 5° en 7°, bedoelde aangelegenheden uitsluitend gerechtvaardigd worden op grond van wezenlijke en bepalende beroepsvereisten.

§ 2. Van een wezenlijke en bepalende beroepsvereiste kan slechts sprake zijn wanneer :

- een bepaald kenmerk, dat verband houdt met leeftijd, seksuele geaardheid, geloof of levensbeschouwing of een handicap, vanwege de aard van de betrokken specifieke beroepsactiviteiten of de context waarin deze worden uitgevoerd, wezenlijk en bepalend is, en

- het vereiste berust op een legitieme doelstelling en evenredig is ten aanzien van deze nagestreefde doelstelling. »

De kamer was samengesteld uit :

De heer Y. Kreins, kamervoorzitter;

De heer P. Vandernoot en Mevr. M. Baguet, staatsraden;

De heer S. Van Drooghenbroeck en de heer J. Englebert, assessoren;

Mevr. B. Vigneron, griffier.

Het verslag is uitgebracht door J.-L. Paquet, eerste auditeur.

De griffier,

De Voorzitter,

B. VIGNERON

Y. KREINS

9 JANUARI 2013. — Koninklijk besluit tot wijziging van het Koninklijk besluit van 28 september 2003 tot invoering van een verlof voorafgaand aan het pensioen ten gunste van sommige ambtenaren in dienst in de buitendiensten van het Directoraat-generaal E^{PI} - Penitentiaire Inrichtingen

ALBERT II, Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.

Gelet op de Grondwet, artikelen 37 en 107, tweede lid,

Gelet op het Koninklijk besluit van 28 september 2003 tot invoering van een verlof voorafgaand aan het pensioen ten gunste van sommige ambtenaren in dienst in de buitendiensten van het Directoraat-generaal E^{PI} - Penitentiaire Inrichtingen;

Gelet op het advies van de Inspecteur van Financiën, gegeven op 25 april 2012 en op 2 juli 2012;

Gelet op de akkoordbevinding van de Minister voor Begroting van 16 juli 2012;

Gelet op de akkoordbevinding van de Staatssecretaris van Ambtenarenzaken van 18 juli 2012;

Gelet op het advies nr. 2003A02161.002 van de Ministerraad, gegeven op 20 juli 2012;

Gelet op het protocol nr. 378 van 28 augustus 2012 van het Sectorcomité III - Justitie;

Gelet op advies 52.094/2 van de Raad van State, gegeven op 22 oktober 2012, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Considérant la loi du 15 mai 1984 portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pensions, notamment l'article 46, modifié par la loi du 28 décembre 2011;

Sur la proposition de la Ministre de la Justice, du Ministre des Pensions et de l'avis des ministres qui en ont délibéré en Conseil;

Nous avons arrêté et arrêtons :

Article 1er. L'article 2 de l'arrêté royal du 28 septembre 2003 instituant un congé préalable à la pension en faveur de certains agents en service dans les services extérieurs de la Direction générale E^{PI} - Etablissements pénitentiaires est remplacé par ce qui suit :

« Article 2. § 1er. Les agents mentionnés à l'article 1er peuvent être mis, à leur demande, en congé préalable à la pension.

§ 2. Le congé peut commencer au plus tôt, aux conditions cumulatives suivantes :

1° Le premier jour du mois qui suit celui au cours duquel le demandeur a atteint l'âge de :

- 55 ans pour un congé qui débute en 2012;
- 55 ans et 6 mois pour un congé qui débute en 2013;
- 56 ans pour un congé qui débute en 2014;
- 56 ans et 6 mois pour un congé qui débute en 2015;
- 57 ans pour un congé qui débute le 1 janvier 2016 ou plus tard;

2° En plus des exigences d'âge reprises au point 1°, le congé peut, au plus tôt, commencer le premier jour du mois suivant la date à laquelle le demandeur atteint le nombre d'années de service requis pour bénéficier de la pension anticipée avant l'âge de 65 ans conformément aux dispositions de l'article 46 de la loi du 15 mai 1984 portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pensions, telle que cette disposition sera d'application à partir du 1er janvier 2013, diminué de cinq années de service.

Pour les agents n'ayant pas le nombre d'années de service requis pour bénéficier de la pension anticipée avant l'âge de 65 ans, le congé peut, au plus tôt, commencer le premier jour du mois qui suit celui au cours duquel le demandeur atteint 37 années de services admissibles pour l'ouverture du droit à la pension conformément à l'article 46 de la loi du 15 mai 1984 précitée, telle que cette disposition sera d'application à partir du 1er janvier 2013.

3° Les 15 dernières années de service visées au 2° doivent être prestées effectivement au sein des établissements pénitentiaires dans l'un des grades mentionnés à l'article 1er.

§ 3. La demande de congé accompagnée de la demande de pension, anticipée ou non, doit être adressée, par lettre recommandée à la poste au Directeur général de la Direction générale E^{PI} - Etablissements pénitentiaires. Une copie de ces demandes doit également être adressée au chef d'établissement.

Les demandes doivent être introduites au moins 9 mois avant le premier jour du mois où débute le congé à moins que l'autorité n'accepte un délai plus court à la demande de l'intéressé.

Le congé préalable à la pension commence le premier jour du mois calendrier. »

Art. 2. Dans le même arrêté l'article 2bis, inséré par l'arrêté royal du 28 avril 2011, est abrogé.

Art. 3. Dans le même arrêté l'article 3 est remplacé par ce qui suit :

« § 1er. La durée du congé visée à l'article 2 est fixée à cinq ans au maximum.

La période du congé est assimilée à une période d'activité de service et l'agent conserve pendant cette période ses titres à l'avancement dans l'échelle de traitement dont il bénéficiait avant le début du congé.

§ 2. Quand l'agent remplit les conditions minimales pour pouvoir prétendre à la pension anticipée conformément aux dispositions de l'article 46 de la loi du 15 mai 1984 précitée, telle que cette disposition sera d'application à partir du 1er janvier 2013, durant la période du congé mentionné au § 1er, son congé expire le premier jour du mois qui suit celui au cours duquel il remplit ces conditions. En tout état de cause, le congé expire le premier jour du mois qui suit celui au cours duquel l'agent atteint l'âge de 65 ans.

Overwegende de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen, inzonderheid op artikel 46, gewijzigd bij de wet van 28 december 2011;

Op de voordracht van de Minister van Justitie, de Minister van Pensioenen en op het advies van de in Raad vergaderde Ministers,

Hebben Wij besloten en besluiten Wij :

Artikel 1. Artikel 2 van het koninklijk besluit van 28 september 2003 tot invoering van een verlof voorafgaand aan het pensioen ten gunste van sommige ambtenaren in dienst in de buitendiensten van het Directoraat-generaal E^{PI} - Penitentiare Inrichtingen wordt vervangen als volgt :

« Artikel 2. § 1. De ambtenaren bedoeld in artikel 1, kunnen op hun verzoek in verlof voorafgaand aan het pensioen worden gesteld.

§ 2. Het verlof vangt ten vroegste aan, onder de volgende cumulatieve voorwaarden :

1° Op de eerste dag van de maand volgend op die waarin de aanvrager de volle leeftijd heeft bereikt van :

- 55 jaar voor het verlof dat ingaat in 2012;
- 55 jaar en 6 maanden voor het verlof dat ingaat in 2013;
- 56 jaar voor het verlof dat ingaat in 2014;
- 56 jaar en 6 maanden voor het verlof dat ingaat in 2015;
- 57 jaar voor het verlof dat ingaat vanaf 1 januari 2016 of later;

2° Onverminderd de leeftijdsvoorwaarden vervat in 1° kan het verlof ten vroegste ingaan op de eerste dag van de maand volgend op de datum waarop de aanvrager het vereiste aantal dienstjaren heeft bereikt om tot het vervroegd pensioen vóór de leeftijd van 65 jaar te worden toegelaten overeenkomstig artikel 46 van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen, zoals die bepaling van toepassing zal zijn vanaf 1 januari 2013, verminderd met vijf dienstjaren;

Voor de ambtenaren die niet het vereiste aantal dienstjaren hebben om te kunnen genieten van het vervroegd pensioen vóór de leeftijd van 65 jaar, kan het verlof ten vroegste aanvangen de eerste dag van de maand volgend op de datum waarop de aanvrager 37 dienstjaren telt die overeenkomstig artikel 46 van voormelde wet van 15 mei 1984, zoals die bepaling van toepassing zal zijn vanaf 1 januari 2013, in aanmerking worden genomen voor de opening van het recht op pensioen.

3° Van de in 2° bedoelde dienstjaren moeten de laatste 15 jaren werkelijk gepresteerd zijn in penitentiare inrichtingen in één van de graden bedoeld in artikel 1.

§ 3. De aanvraag voor het verlof moet samen met de aanvraag voor het al dan niet vervroegd pensioen, bij aangetekend schrijven gericht worden tot de directeur-generaal van het Directoraat-generaal E^{PI} - Penitentiare Inrichtingen. Een kopie van deze aanvragen moet tevens verzonden worden naar het inrichtingshoofd.

De aanvragen moeten worden ingediend ten minste 9 maanden vóór de eerste dag van de maand waarin het verlof een aanvang neemt, tenzij de overheid op verzoek van de betrokkene een kortere termijn aanvaardt.

Het verlof voorafgaand aan pensioen vangt aan op de eerste dag van een kalendermaand. »

Art. 2. Artikel 2bis van hetzelfde besluit, ingevoegd bij koninklijk besluit van 28 april 2011, wordt opgeheven.

Art. 3. Artikel 3 van hetzelfde besluit wordt vervangen als volgt :

« § 1. De duur van het in artikel 2 bedoeld verlof is vastgesteld op maximum vijf jaar.

De verlofperiode wordt met dienstactiviteit gelijkgesteld en de ambtenaar behoudt tijdens deze periode zijn rechten op bevordering in de weddenschaal die hij genoot vóór de aanvang van het verlof.

§ 2. Wanneer de ambtenaar tijdens de verlofperiode bedoeld in § 1 de minimale voorwaarden vervult om aanspraak te kunnen maken op het vervroegd pensioen overeenkomstig artikel 46 van voormelde wet van 15 mei 1984, zoals die bepaling van toepassing zal zijn vanaf 1 januari 2013, eindigt zijn verlof de eerste dag van de maand volgend op de datum waarop hij die voorwaarden vervult. Het verlof eindigt in elk geval de eerste dag van de maand volgend op die waarin de ambtenaar de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt.

§ 3. La demande de congé préalable à la pension vaut demande de pension, anticipée ou non, visée à l'article 46 de la loi du 15 mai 1984 précitée, telle que cette disposition sera d'application à partir du 1er janvier 2013. »

Art. 4. Dans l'article 9 du même arrêté, modifié par l'arrêté royal du 28 avril 2011, les paragraphes 1er et 1^{er}bis sont remplacés par ce qui suit :

« § 1er. Les agents mentionnés à l'article 1er qui restent en service, peuvent, 5 ans avant la date d'admissibilité à la pension, anticipée ou non, à laquelle ils peuvent prétendre conformément aux dispositions de l'article 46 de la loi du 15 mai 1984 précitée, telle que cette disposition sera d'application à partir du 1er janvier 2013, demander le bénéfice d'une allocation annuelle de 2.500 €. En cas de prestation incomplète, cette allocation est payée au prorata des prestations fournies.

§ 1^{er}bis. Les agents mentionnés à l'article 1er, 2°, à l'exception de l'hospitalier pénitentiaire et de l'infirmier breveté pénitentiaire, peuvent, à partir de cinq ans avant la date d'admissibilité à la pension, anticipée ou non, à laquelle ils peuvent prétendre conformément aux dispositions de l'article 46 de la loi du 15 mai 1984 précitée, telle que cette disposition sera d'application à partir du 1er janvier 2013, demander le bénéfice de l'allocation annuelle mentionnée au § 1er en cas de promotion dans le grade d'expert technique. »

Mesures transitoires

Art. 5. Dans le même arrêté, il est inséré un article 9bis rédigé comme suit :

« § 1er. Les agents en congé préalable à la pension au 1er janvier 2012 restent soumis aux dispositions du présent arrêté telles qu'elles étaient en vigueur à cette date.

§ 2. Le paragraphe premier est également applicable aux agents visés à l'article 1er ayant introduit avant le 1er janvier 2012 une demande de congé préalable à la pension qui débute effectivement dans l'année suivant la demande et le 1er décembre 2012 au plus tard.

§ 3. Le paragraphe premier est également applicable aux agents visés à l'article 1er ayant introduit, après le 31 décembre 2011 et au plus tôt un an avant la date du début du congé, une demande de congé préalable à la pension à la condition que celle-ci ait été approuvée par le Ministre de la Justice ou son délégué avant le 5 mars 2012.

§ 4. Pour les agents visés à l'article 1er de 55 ans ou plus en 2012 et qui n'ont pas introduit de demande de congé préalable à la pension avant le 1er janvier 2012, l'allocation annuelle de 2.500 €, payée au prorata des prestations fournies, reste acquise.

§ 5. En dérogation à l'article 2, § 3, 2e alinéa, les demandes pour un congé commençant en 2012 doivent être introduites au moins 6 mois avant le début du congé, à moins que l'autorité n'accepte un délai plus court à la demande de l'intéressé.

§ 6. Les demandes pour un congé prenant cours en 2012, introduites par des agents qui ne peuvent pas prétendre à l'application du § 2 ou 3 ne pourront être approuvées que pour autant que le demandeur remplisse les conditions cumulatives visées à l'article 2, § 2, compte tenu de l'article 46 de la loi du 15 mai 1984 précitée telle que cette disposition sera d'application à partir du 1er janvier 2013.

§ 7. Par dérogation à l'article 3, § 2, l'agent dont le congé prend cours avant le 1er janvier 2018 et qui remplit les conditions minimales pour pouvoir prétendre, avant l'âge de 62 ans, à la pension anticipée conformément aux dispositions de l'article 46 de la loi du 15 mai 1984 précitée, telle que cette disposition sera d'application à partir du 1er janvier 2013, peut demander de prolonger son congé jusqu'au premier jour du mois qui suit la date à laquelle il atteint l'âge de 62 ans au plus tard, pour autant que la durée de son congé ne dépasse pas 5 ans.

§ 8. Par dérogation à l'article 3, § 2, l'agent dont le congé prend cours entre le 1er janvier 2018 et le 31 décembre 2022 et qui remplit les conditions minimales pour pouvoir prétendre, avant l'âge de 61 ans, à la pension anticipée conformément aux dispositions de l'article 46 de la loi du 15 mai 1984 précitée, telle que cette disposition sera d'application à partir du 1er janvier 2013, peut demander de prolonger son congé jusqu'au premier jour du mois qui suit la date à laquelle il atteint l'âge de 61 ans au plus tard, pour autant que la durée de son congé ne dépasse pas 5 ans.

§ 3. De aanvraag voor verlof voorafgaand aan het pensioen dient eveneens als aanvraag voor het al dan niet vervroegd pensioen, pensioen bedoeld in artikel 46 van voormelde wet van 15 mei 1984, zoals die bepaling van toepassing zal zijn vanaf 1 januari 2013. »

Art. 4. In artikel 9 van hetzelfde besluit, gewijzigd bij koninklijk besluit van 28 april 2011, worden de paragrafen 1 en 1bis vervangen als volgt :

« § 1. De ambtenaren bedoeld in artikel 1 die in dienst blijven, kunnen 5 jaar vóór de ingangsdatum van het al dan niet vervroegd pensioen, waarop zij aanspraak kunnen maken overeenkomstig de bepalingen van artikel 46 van voormelde wet van 15 mei 1984, zoals die bepaling van toepassing zal zijn vanaf 1 januari 2013, het genot van een jaarlijkse toelage van 2.500 € vragen. Bij onvolledige prestaties wordt deze toelage uitbetaald naar rato van de geleverde prestaties. »

§ 1bis. De ambtenaren bedoeld in artikel 1, 2°, met uitzondering van de penitentiair verpleegassistent en penitentiair gebrevetteerd verpleger, kunnen vanaf 5 jaar vóór de aanvangsdatum van het al dan niet vervroegd pensioen, waarop zij aanspraak kunnen maken overeenkomstig de bepalingen van artikel 46 van voormelde wet van 15 mei 1984, zoals die bepaling van toepassing zal zijn vanaf 1 januari 2013, het genot vragen van de jaarlijkse toelage bedoeld in § 1, in geval van bevordering in de graad van technisch deskundige. »

Overgangsmaatregelen

Art. 5. In hetzelfde besluit wordt een artikel 9bis ingevoegd, luidende.:

« § 1. De ambtenaren in verlof voorafgaand aan het pensioen op 1 januari 2012 blijven onderworpen aan de bepalingen van dit besluit zoals deze van toepassing waren op deze datum.

§ 2. De eerste paragraaf is eveneens van toepassing op de in artikel 1 bedoelde ambtenaren die vóór 1 januari 2012 een aanvraag indienden voor verlof voorafgaand aan het pensioen dat werkelijk ingaat binnen het jaar volgend op de aanvraag en ten laatste op 1 december 2012.

§ 3. De eerste paragraaf is eveneens van toepassing op de in artikel 1 bedoelde ambtenaren die na 31 december 2011 en ten vroegste één jaar voorafgaand aan de begindatum van het verlof, een aanvraag indienden voor verlof voorafgaand aan het pensioen op voorwaarde dat deze door de Minister van Justitie of zijn afgevaardigde werd ingewilligd vóór 5 maart 2012.

§ 4. Voor de in artikel 1 bedoelde ambtenaren van 55 jaar of ouder in 2012 die geen aanvraag voor verlof voorafgaand aan het pensioen indienden vóór 1 januari 2012, blijft de jaarlijkse toelage van 2.500 €, betaald naar rato van de geleverde prestaties verworven.

§ 5. In afwijking van artikel 2, § 3, tweede lid, moet de aanvraag voor het verlof dat ingaat in 2012, ten minste 6 maanden vóór de aanvang van het verlof ingediend worden, tenzij de overheid op verzoek van de betrokkene een kortere termijn aanvaardt.

§ 6. De aanvragen voor een verlof dat ingaat in 2012, ingediend door ambtenaren die geen aanspraak kunnen maken op de toepassing van § 2 of 3, kunnen enkel ingewilligd worden voor zover de aanvrager de in artikel 2, § 2, bepaalde cumulatieve voorwaarden vervult, rekening houdend met artikel 46 van voormelde wet van 15 mei 1984, zoals die bepaling van toepassing zal zijn vanaf 1 januari 2013.

§ 7. In afwijking van artikel 3, § 2 kan de ambtenaar van wie het verlof ingaat vóór 1 januari 2018 en die de minimale voorwaarden vervult om, vóór de leeftijd van 62 jaar, aanspraak te kunnen maken op het vervroegd pensioen overeenkomstig artikel 46 van voormelde wet van 15 mei 1984, zoals die bepaling van toepassing zal zijn vanaf 1 januari 2013, vragen om zijn verlof te verlengen tot uiterlijk de eerste dag van de maand volgend op de datum waarop hij de leeftijd van 62 jaar heeft bereikt, voor zover de duur van zijn verlof of 5 jaar niet overschrijdt.

§ 8. In afwijking van artikel 3, § 2, kan de ambtenaar van wie het verlof ingaat tussen 1 januari 2018 en 31 december 2022 en die de minimale voorwaarden vervult om vóór de leeftijd van 61 jaar aanspraak te kunnen maken op het vervroegd pensioen overeenkomstig artikel 46 van voormelde wet van 15 mei 1984, zoals die bepaling van toepassing zal zijn vanaf 1 januari 2013, vragen om zijn verlof te verlengen tot uiterlijk de eerste dag van de maand volgend op de datum waarop hij de leeftijd van 61 jaar heeft bereikt, voor zover de duur van zijn verlof of 5 jaar niet overschrijdt.

Art. 6. Le présent arrêté produit ses effets le 1er janvier 2013.

Art. 7. Notre Ministre de la Justice est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Donné à Bruxelles, le 9 janvier 2013.

ALBERT

Par le Roi :

La Ministre de la Justice,
Mme A. TURTELBOOM
Le Ministre des Pensions,
A. DE CROO

Art. 6. Dit besluit heeft uitwerking met ingang van 1 januari 2013.

Art. 7. Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, op 9 januari 2013.

ALBERT

Van Koningswege :

De Minister van Justitie,
Mevr. A. TURTELBOOM
De Minister van Pensioenen,
A. DE CROO

GRONDWETTELIJK HOF

[2012/206691]

Uittreksel uit arrest nr. 143/2012 van 14 november 2012

Rolnummer 5477

In zake : het beroep tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van de bijzondere wet van 19 juli 2012 tot aanvulling van artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, wat de hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel betreft, ingesteld door Luc Lamine, uit eigen naam en namens de gemeente Rotselaar.

Het Grondwettelijk Hof, beperkte kamer, samengesteld uit voorzitter M. Bossuyt, en de rechters-verslaggevers E. Derycke en J.-P. Snappe, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, wijst na beraad het volgende arrest :

I. *Onderwerp van het beroep en rechtspleging*

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 11 september 2012 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 12 september 2012, heeft Luc Lamine, wonende te 3110 Rotselaar, Steenweg op Wezemaal 90, uit eigen naam en namens de gemeente Rotselaar, beroep ingesteld tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van de bijzondere wet van 19 juli 2012 tot aanvulling van artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, wat de hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel betreft (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 22 augustus 2012).

Op 19 september 2012 hebben de rechters-verslaggevers E. Derycke en J.-P. Snappe, met toepassing van artikel 71, eerste lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, de voorzitter ervan in kennis gesteld dat zij ertoe zouden kunnen worden gebracht aan het Hof, zitting houdende in beperkte kamer, voor te stellen een arrest te wijzen waarin wordt vastgesteld dat het beroep tot vernietiging klaarblijkelijk onontvankelijk is.

(...)

II. *In rechte*

(...)

B.1. De verzoeker vordert de gehele of de gedeeltelijke vernietiging van de bijzondere wet van 19 juli 2012 tot aanvulling van artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, wat de hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel betreft, die bepaalt :

« HOOFDSTUK 1. — Algemene bepaling

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2. — Wijzigingen van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen

Art. 2. Artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, ingevoegd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988 en gewijzigd bij de bijzondere wetten van 16 januari 1989, 5 mei 1993, 16 juli 1993, 28 december 1994, 13 juli 2001, 16 maart 2004 en 21 februari 2010, wordt aangevuld met een paragraaf 7, luidende :

' § 7. Er wordt een hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel opgericht met het oog op overleg over de aangelegenheden bedoeld in artikel 6, § 1, die meerdere gewesten aanbelangen, in het bijzonder mobiliteit, verkeersveiligheid en de wegenwerken vanuit, naar en rond Brussel. De gewesten zijn lid van de hoofdstedelijke gemeenschap en de vertegenwoordigers van hun regeringen hebben er zitting in. Alle gemeenten van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en van de provincies Vlaams-Brabant en Waals-Brabant, evenals de federale overheid zijn van rechtswege lid van de hoofdstedelijke gemeenschap. De provincies Vlaams-Brabant en Waals-Brabant kunnen vrij toetreden.

De gewesten sluiten een samenwerkingsakkoord om de nadere regels en het voorwerp van dit overleg vast te leggen.

De op- en afritten van de autosnelwegring om Brussel (R0) mogen enkel worden gesloten of onbruikbaar worden gemaakt nadat daarover overleg is gepleegd tussen de gewesten in de hoofdstedelijke gemeenschap bedoeld in het eerste lid.

Bij wijze van overgangsmaatregel heeft het in het derde lid bedoelde overleg plaats buiten de hoofdstedelijke gemeenschap in afwachting van het sluiten van het in het tweede lid bedoelde samenwerkingsakkoord. ' ».

B.2. Wat zijn persoonlijk belang bij het beroep betreft, voert de verzoeker aan dat hij in Vlaams-Brabant (Rotselaar) woont en dus deel uitmaakt van de door de bestreden wet opgerichte « hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel ». Hij zou door de bestreden wet rechtstreeks en ongunstig worden geraakt, « vermits hij - die de stad Brussel verafschuwde - behoort tot een ' gemeenschap ' die ' van Brussel ' is ». Hij zou aldus een nadeel van morele aard ondergaan.

Wat het belang van de gemeente Rotselaar betreft, zou de bestreden wet, door die gemeente lid te maken van een « hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel », een aanslag op het Vlaamse karakter van die gemeente plegen. Aldus zou de gemeente Rotselaar een ernstig moreel nadeel lijden. Bovendien zou het lidmaatschap van die « gemeenschap » de gemeente Rotselaar tot het maken van bepaalde kosten verplichten.